

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

81

Szerző: -r.

Cím: Főváros és irodalom.

Hely

Idő

"1915"

Személy

Forrás:

Pesti napló

Bp.

1915 X/10

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Főváros és irodalom

A fővárostól igazán nem kívánhatjuk, hogy áldozatokat hozzon a magyar irodalomért. A polgármesternek, a tanácsnak, az ügyosztályoknak más gondja és baja van, végezzék becsülettel a dolgukat, lássák el a várost hussal, zsirral, zöldséggel; az irodalom nálunk amúgy is luxus, a jóllakott gyomor emésztéséhez szükséges, mint a feketekávé, meg a színes pálinka. Eszünk ágában sincs tehát a főváros urait, éppen nem irigyléreméltó helyzetükben, arra figyelmeztetni, hogy Budapest fejlődésének, érdekességének, népszerűségének, szeretetének forrása a pesti irodalom és minden jó sor, amit a városról írtak, többet használ, mint a közgyűlés és tanácsülések sívár, ötlettelea, stílusában aktapazarlása és fecsegése. Ha a városházán mulna, Pest a világ legizléstelenebb, legunalmasabb, legművészietlenebb nagyvárosa volna, egy kőből és malterből összetákoltsz rongyteg, ahová háltni jár a lélektelenség.

A főváros az utolsó tíz esztendőben igen keveset, azelőtt éppen semmit sem tett a magyar irodalomért. A nyomtatott betű iránti tisztelet abban merült ki a városházán, hogy esontokat szórtak az álhirlapírók elé, ha a falca ugatni kezdett. Az óriás folyosók jó ideig kellemes vadászterületül szolgáltak ugyanis a sajtó orvvadászainak, innen pusztultak ki legnehezebben, elmúlt idők romantikájának utolsó emlékei, mint a pákászok a Dunántulról és a szegénylegények a Bakonyból. Hogy a magyar irodalom közben a pesti szemétdől kidugta a fejét, drága és illatos

virágok nőttek az aszfaltból, hogy Budapestről a legszebbeket álmodták itt költők és írók, részvétlenül és elhagyatva, kocsmákban, később kávéházakban, hogy ezek a gyönyörű álmok eljutottak messze, külföldi országokba, arról a főváros urai nem tehetek ők ártatlanok benne, még szép tőlük, hogy meg nem nehezteltek, amiért rossz, szegényteljes idegenforgalmi akcióiknak, álmos olajnyomatu képeiknek és ostoba füzeteknek konkurrenciát csinált a magyar regény és a magyar dráma.

Félreértés ne legyen: mi sem áll távolabb tőlünk, mint a főváros támogatását kérni íróink számára. A magyar irodalomnak már nem árthat és nem használhat senki emberfia, intézmény, testület. Aki magyar költő tehetséges, megél a saját emberiségéből, akár a jég hátán is.

A fővárosnak azonban van egy (egyetlen) irodalmi díja, a Ferenc József jubileumi díj két évenként kerül kiosztásra, külön bizottság ítéli oda, a pályázók közül a legérdemesebbnek. Ez a díj április végén járt le, májusban legkésőbb dönteni kellett volna és tudomásunk szerint, ma, október első hetének multával, még nem döntött a bizottság, amelynek élén a polgármester áll és tagjai irodalomhoz többé-kevésbé hozzáértő városatyák. Olvastuk a pályázók névsorát és éppen mert a pályázók neveinek egyszeri elolvasása elégséges igazságos, méltányos, becsületos és egyhangu ítélethez, nem értjük, tanácstalanul állunk a városházai rejtelmek újabb klasszikus esete előtt, legfeljebb a kabátunk gombjait számolhatjuk, hanyagságról, könnyelműségről, rosszindulatról, meggondolatlan

igeret be nem váltásáról van-e megint szó. Ennek a kérdésnek a megoldásához igazán nem kellenek közigazgatási, városrendészeti kvalitások! Egyszerű és világos, a pályázat hetedik hónapja lejárt, az alapító oklevél a bizonyossága, hogy május közepén a díjat oda kell ítélni a pályázat legkülönbjének, miért huzzák-halasztják, miért késleltetik céltudatosan, miért nem hívták és miért nem hívják össze a bizottságot, amelynek nincs más dolga, mint hogy két évenként egyszer, egyetlenegyszer összeüljön egyetlen félórára?

Vajjon, mit mondanának a városházán, ha megkérdeznék valaki:

— Miért nem döntenek már el az irodalmi díjat? Az első válasz, úgy hisszük, nyilvánvaló.

— Hja kérem, háboru van...

Érzik a szemrehányást, érzik a hangulaty; háboru van.

— Igen, tudjuk, a polgármester néhány

elkes falragasza már értesítette a pesti polgárságot arról, hogy háboru van, de talán éppen ezért, már májusban el kellett volna dönteni a díjat, hiszen, akinek valóban irodalom a mindennapi kenyere, háboruban tisztesen rászolgál az ilyesfajta megtiszteltetésre. Ha a Ferenc József irodalmi díj nem most járt volna le, hanem a jövő esztendőben, ki kellett volna írni régen, nem gondolják az urak?

— Hja kérem...

— Igen, tisztelt hja kérem, éppen mert Lengyelországban és Szerbiában háboru van, Budapestben minden bizottságnak és tisztviselőnek fokozott lelkiismeretességgel kellene a kötelességét teljesíteni. A bizottság tagjai ugy-e, nem védik fegyverrel a hazát, tul van a véradó korhatárán, egyenként tiszteletreméltó, nemes, egész férfiak, miért vállalták hát megbízatásukat, ha két évenként egyszer sincsen módjuk, vagy idejük magyar írókra, magyar irodalomra egy félórát szánni.

— Nincs kifogás. Ezt a fronton léhaságnak hívják. A pályázók között egyetlen nagynevű, valóban zseniális író van, aki mögött egy könyvtár áll, esupa gyönyörű, egyeni, Kristálytisztá írásműből. Krúdy Gyulának hívják az író, aki barátai ösztönzésére megtisztelte a Ferenc József irodalmi díjat azzal, hogy pályázik, amivel minden olvasni tudó ember szerint már el is döntötte a pályázatot. Nem hisszük, hogy a bizottság egy tagja is más véleményen volna. Ítéletük mégis késik fél éve már. A háboru nem lehet alkalmoszerző, a háboru nem lehet nemtörődomség takarója. Éppen a bizottság össze nem hívása, a döntéstől való idegenkedés, a nagy némaság, amibe ezt az ügyet temetni akarják, akár a nyári közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontjait, még nagyobb éberségre int figyelő posttunkon.

—r.